

TANTÁRGYI ADATLAP

SZAKKÉPZÉS-PEDAGÓGIA

BMEGT51M102

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve
SZAKKÉPZÉS-PEDAGÓGIA

Azonosító BMEGT51M102

A tantárgy jellege
kontaktórás tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

Típus	óraszám
Előadás	3
Gyakorlat	0
Laboratórium	0

Tanulmányi teljesítményértékelés (minőségértékelés) típusa

vizsgaérdemjegy

Kreditszám

3

Tantárgyfelelős

Neve	Beosztása	Email címe
Dr. Tóth Péter	egyetemi tanár	toth.peter@gtk.bme.hu

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Műszaki Pedagógia Tanszék

A tantárgy weblapja

<https://edu.gtk.bme.hu>

A tantárgy oktatásának nyelve

magyar - HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Szak: **Közgazdásztanár (2 féléves) - 2021/22/1 félévtől**

Tantárgy szerepe: **Kötelező**

Ajánlott félév: **1**

Szak: **Mérnökstanár (2 féléves) - 2021/22/1 félévtől**

Tantárgy szerepe: **Kötelező**

Ajánlott félév: **1**

Szak: **Közgazdásztanár (4 féléves) - 2021/22/1 félévtől**

Tantárgy szerepe: **Kötelező**

Ajánlott félév: **1**

Szak: **Mérnökstanár (4 féléves) - 2021/22/1 félévtől**

Tantárgy szerepe: **Kötelező**

Ajánlott félév: **1**

Közvetlen előkövetelmények

Erős Nincs

Gyenge Nincs

Párhuzamos Nincs

Kizáró feltételek Nincs

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2024.06.26.) az 580515/8/2024 iktatószámon hozott határozatával, amely érvényes 2024.06.26-tól.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

a szakképzés főbb rendszereinek, jellemzőinek megismerése, a szakképzéssel kapcsolatos főbb pedagógiai fogalmak elsajátítása, összekötő kapocs az oktatásmélet és a szakmódszertanok között.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
2. Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
3. Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.
4. Ismeri a szakmódszertan hazai és nemzetközi eredményeit, szakirodalmát, aktuális kérdéseit.
5. Ismeri az adott szakterület társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait, a tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítségével.
6. Ismeri a szaktárgy tantervét, tantervi és vizsgakövetelményeit, valamint a tantárgy tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, tananyagstruktúráját, illetve belső logikáját.
7. Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit, a digitális tankönyveket, taneszközöket, tanulásszervezési módokat, fontosabb módszereket, tanítási és tanulási stratégiákat.
8. A végzett tanár ismeri a pedagógiai tevékenységet meghatározó dokumentumokat, tantervfajtákat, tantervtípusokat, átlátja ezeknek az oktatás tartalmi szabályozásában betöltött szerepét.
9. Ismeri a tervezéshez szükséges információk forrását. Ismeri a szaktárgy tanításának jogszabályi háttérét, tanterveit, vizsgakövetelményeit. 1
10. Ismeri a tananyagkiválasztás és a rendszerezés szaktudományi, pedagógiai-pszichológiai, továbbá szakmódszertani szempontjait, az erről megfogalmazott tudományos eredményeket. 1
11. Ismeri és érti a nevelés és tanítás összefüggéseit. 1
12. A tanításban is képes a Nemzeti alaptanterv fejlesztési területei nevelési céljainak érvényesítésére.

Képesség

1. A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
2. Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására.
3. Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
4. Képes szaktudományi, szakmódszertani, szaktárgyi, tanulásméleti és tantervi tudásának hatékony integrálására.
5. Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.
6. Képes a szaktantárgy tanításának-tanulásának tanórán és iskolán kívüli lehetőségeit megvalósítani különböző szintereken.
7. Képes a szaktárgyak során fejlesztett kompetenciák más műveltségterületeken is fejlődést generáló szinergikus hatásainak tervezésére, kihasználására.
8. Szaktárgyi felkészültségével kapcsolatban önreflexióra és önkorrekcióra képes.
9. A szakképzett tanár a tervezés során rendszerszemléletű megközelítésre képes. 1
10. Az iskola pedagógiai programja, a tanulói személyiség fejlesztésére vonatkozó tantervi célkitűzések, a tanulók életkora, az elsajátítandó tudás sajátosságai, a rendelkezésre álló taneszközök és a pedagógiai környezet közötti összhang megteremtésével képes pedagógiai munkájának megtervezésére (tanmenet, tematikus terv, óraterv, folyamatterv). 1
11. Képes a tanulási-tanítási stratégia meghatározására, a tananyag feldolgozásához a pedagógiai céloknak és a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő oktatási folyamat meghatározására, hatékony módszerek, szervezési formák, eszközök kiválasztására a végzettségének megfelelő korosztály, illetve a felnőttoktatás keretében is. 1
12. Képes a tanítandó tananyag súlypontjait, felépítését, közvetítésének logikáját a tantervi előírásokkal és a pedagógiai célokkal összhangban az adott tanulócsoporthoz igazítani. 1
13. Képes a szaktárgya tanulása-tanítása során felhasználható nyomtatott és digitális tankönyveket, taneszközöket, egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni, a konkrét céloknak megfelelően kiválasztani (különös tekintettel az információ-kommunikációs technológiára). 1
14. Képes a célokhoz és az adott szituációhoz alkalmazkodva kreatívan, különböző megoldásokban gondolkodni, tudatos döntést hozni. 1
15. Képes a szaktárgy tanórán és iskolán kívüli tanulásának tervezésére a végzettségének megfelelő korosztály, valamint a felnőttoktatás keretében is. 1
16. A pedagógiai folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra, illetve önkorrekcióra képes.

Attitűd

1. A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
2. Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.
3. Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.

4. Tudatosan él a transferhatás kihasználásának lehetőségeivel.
5. Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.
6. A szakképzett tanár fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást.
7. A tervezés során együttműködik a kollégákkal és a tanulókkal, kész figyelembe venni az adott tanulócsoport sajátosságait (motiváltság, előzetes tudás, képességek, szociális felkészültség).

Önállóság és felelősség

1. Önállóság jellemzi, nyitott a külső változásokra, aktívan képes részt venni az iskola szaktárgyi munkaközösségének munkájában..
2. Aktívan közreműködik a pedagógiai és szervezeti tevékenységekben.
3. Követi és figyelembe veszi munkájában a helyi innovációk eredményeit.
4. Szerepet vállal és kezdeményező szervezeti szintű megbeszéléseken, szóban és írásban.
5. Az intézményen belül és helyi kapcsolatrendszerében szakmai kérdések megbeszélésére ösztönöz, kezdeményező szerepet vállal.
6. Elfogadja az iskola, a pedagógusok társadalmi felelősségét, képes az iskolán belül és a helyi közösséget érintve szakmai párbeszédet, egyeztetést kezdeményezni a pedagógusszerep, -munka és -feladatok kérdéseiről.
7. Az iskola szervezeti életét, a pedagógusokat, iskolát érintő kérdésekben állást foglal, párbeszédet kezdeményez.
8. Az iskolai, nevelési-oktatási problémák értelmezésében, a problémamegoldásban kezdeményező, aktív szerepet tölt be.

Oktatásmódszertan

Előadások, prezentációk, egyéni-, páros- és csoportmunkák, gyakorlatok, kommunikáció írásban és szóban, IKT eszközök és technikák használata, viták, önállóan készített feladatok.

Tanulástámogató anyagok

- Kötelező irodalom
- Benedek András (szerk.) (2006): Szakképzés-pedagógia. Typotex Kiadó, Budapest.
- Tóth Péter: Oktatási stratégiák a szakképzésben. DSGI Kiadó, Székesfehérvár, 2012.
- Adolf Melezinek (1989): Mérnökpedagógia. A műszaki ismeretek oktatásának gyakorlata. OMIKK, Budapest.
- Ajánlott irodalom
- Benedek András (2007): Nemzetközi összehasonlító elemzés a szakképzésben. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, Budapest.
- Holik Ildikó (szerk.) (2015): Egyéni különbségek szerepe a tanulásban és a pályaválasztásban. DSGI Kiadó, Székesfehérvár
- Tóth Péter (2013): Problémamegoldó stratégia az informatikaoktatásban. DSGI Kiadó, Székesfehérvár

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények értékelése évközi projektfeladat és a foglalkozásokon tanúsított aktív részvétel (részteljesítmény értékelés) alapján történik.

Teljesítményértékelési módszerek

Részteljesítmény-értékelés (projektfeladat, 18%): a szaktudományi, a szaktárgyi és a tantervi tudás-, a pedagógiai folyamat tervezése-, szakmódszertani és a szaktárgyi tudás -, a tanulás támogatása kompetencia területeken elsajátított kompetenciaelemek komplex értékelési módja, melynek megjelenési formája az egyénileg és csoportosan készített projektfeladat, amelynek tartalmát, követelményeit, beadási határidejét és értékelési módját a tantárgy oktatója határozza meg. (Pl. egy, a szakképzésben oktatott tantárgy egy témáján keresztül mutassák be, miként realizálják a 8 tanári kompetenciát a pedagógiai gyakorlatban.) 2. Részteljesítmény-értékelés

(aktív részvétel, 47%): a szaktudományi, a szaktárgyi és a tantervi tudás-, a pedagógiai folyamat tervezése-, szakmódszertani és a szaktárgyi tudás -, a tanulás támogatása kompetencia területeken elsajátított kompetenciaelemek egyszerűsített értékelési módja, melynek megjelenési formája a felkészült megjelenés és tevékeny részvétel a foglalkozásokon, ideértve a projektfeladatként elkészített beadandó dolgozat egyéni és/vagy csoportos prezentáció keretében történő bemutatását, az oktatóval és a hallgatói csoporttal történő megvitatását. Az egységes értékelési elveket a tantárgy oktatója határozza meg. (Pl. a projektfeladat tartalmi és formai kidolgozottsága, szóbeli prezentációja.) B. Vizsgaidőszakban végzett teljesítményértékelés (vizsga) (35%)

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- részteljesítmény értékelés (projektfeladat): 18
- részteljesítmény értékelés (aktív részvétel): 47
- összesen: 65

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

- vizsga: 35
- évközi eredmények beszámítása: 65
- összesen: 100

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	97
Jeles	91-96
Jó	81-90
Közepes	71-80
Elégéses	50-70
Elégtelen	0-49

Javítás és pótlás

1) A projektfeladat – szabályzatban meghatározott díj megfizetése mellett – a mindenkori Tanulmányi és Vizsgaszabályzat előírásai szerint, a Térítési és Juttatási Szabályzatban előírt díjak megfizetése mellett pótolható. 2) Az aktív részvétel – jellegéből adódóan – nem pótolható és nem javítható; de különösen indokolt esetben (pl. igazolt tartós távollét, betegség esetén) újabb egyéni feladat révén kiváltható. Ennek feltételeit és a projektfeladat elkészítésének határidejét a tantárgy előadója határozza meg.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

részvétel a kontakt tanórákon	42
félévközi készülés a gyakorlatokra	14
projektfeladat elkészítése	16
kijelölt írásos tananyag önálló elsajátítása	18
összesen	90

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselő véleményezése után jóváhagyta dr. Lógó Emma oktatási dékánhelyettes 2024. 06.03-án. Érvényes 2024.06.03-tól.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények eléréséhez a tantárgy a következő tematikai blokkokból áll. Az egyes félévekben meghirdetett kurzusok sillabuszaiban e témaelemeket ütemezzük a naptári és egyéb adottságok szerint, a nappali képzésben 14 hétre, míg a levelező képzésben 4 konzultációra. A levelező képzés óraszámja a nap-pali képzés féléves óraszámának 1/3-ad része.

- 1 A tantárgy célja, követelmények. A szakképzés rövid történeti áttekintése.
- 2 A szakképzés helyzete napjainkban.
- 3 A szakképzés és a gazdaság kapcsolata. A szakképzés célja, a szakképzési rendszer, iskolatípusok. Felnőttek szakképzése, át- és továbbképzés.
- 4 A szakmák rendszere. A szakképzés tantervi szabályozása. Kerettantervek, képzési programok, szakmai és vizsgakövetelmények.
- 5 Szakképzés külföldön: Néhány európai ország gyakorlata. Duális szakképzés itthon és Németországban.
- 6 A szakmai tudás rétegei: szakismeretek, készségek, jártasságok, képességek. Szakmai kompetenciák, szakmai kvalifikációk.
- 7 A szakképzésben résztvevő tanulók sajátosságai. Tehetséggondozás, felzárkóztatás. Tanulási nehézségek a szakképzésben.
- 8 A hazai és nemzetközi mérések eredményei és következtetései a szakképzés nézőpontjából: kompetenciamérések, PISA-vizsgálat.
- 9 Szakképző iskolák szervezeti felépítése. Elméleti és gyakorlati képzőhelyek, szakképzési centrumok. A vállalati képzések rendszere. Tanműhelyek, iskolai gyakorlóhelyek.
- 10 Az új ismeretek tanításának stratégiái, módszerei.
- 11 A készség- és jártasságfejlesztés stratégiái, módszerei. A gyakoroltatás módjai a szakmai órákon: feladatmegoldás, laboratóriumi foglalkozások.
- 12 Az ellenőrzés- és értékelés főbb alapelvei és módszerei a tanórákon, a gyakorlati foglalkozásokon és a laboratóriumi munka során.
- 13 A szakmai vizsga rendje, tanulók felkészítése az OKJ-vizsgára. Tanulói munkák értékelési stratégiái, módszerei az OKJ-vizsgán.
- 14 A tanulói motiválás problémái és lehetőségei a szakképzésben, az érdeklődés felkeltése és fenntartása a szakmai órákon. A tanulási tevékenység iskolán kívüli keretei: házi feladatok, szakmai kirándulások, pályaaorientáció.
- 15 A meglévő tudás hiányának problematikája a szakképzésben. Tanári lehetőségek a hiányosságok felszámolásában: kompenzálás és korrekció. Szakköri foglalkozások.
- 16 A félévi munka értékelése.

További oktatók

Szandi-Varga Péter. egyetemi adjunktus szandi-varga.peter@gtk.bme.hu

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Műszaki Pedagógia Tanszék vezetője hagyja jóvá.